

ВІДГУК

офіційного опонента – кандидата юридичних наук, доцента Новікова Віталія Володимировича на дисертацію Сезонової Ольги Миколаївни «Адміністративно-правові засади надання освітніх послуг закладами вищої освіти зі специфічними умовами навчання», поданої на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

Актуальність теми дисертації

Становлення демократичного суспільства в Україні є однією з найважливіших проблем сучасності. Рух по цьому складному шляху, досягнення бажаних результатів у значній мірі забезпечується ефективною діяльністю правоохоронних органів і законних воєнізованих формувань, здатністю їхніх представників свідомо та відповідально виконувати професійні обов'язки. На думку низки спеціалістів-практиків сектор безпеки і оборони України потребує кардинального перегляду принципів його функціонування та удосконалення системи професійного навчання кадрів.

Сьогодення вищої освіти в нашій країні характеризується наближенням вітчизняних стандартів підготовки фахівців до вимог, встановлених у державах-учасниках Європейського Союзу. У таких процесах дещо осторонь перебувають заклади вищої освіти, в яких здійснюється підготовка фахівців для правоохоронних органів. Це зумовлено, насамперед, специфічними умовами навчання в установах, що ускладнює їхнє реформування у загальному руслі відповідних процесів.

У цілому реформування структури МВС України, Міноборони України, Служби безпеки України передбачає докорінну зміну сформованих уявлень стосовно працівників правоохоронних органів, перехід української армії на стандарти НАТО тощо. Зокрема змінилася сама концепція діяльності

поліції. Згідно з положеннями Закону України «Про Національну поліцію» вона здійснюється на засадах партнерства з населенням та полягає у наданні поліцейських послуг у сферах забезпечення публічної безпеки і порядку; охорони прав і свобод людини та громадянина, інтересів суспільства і держави; протидії злочинності та ін. Загалом же нормами Закону України «Про національну безпеку України» визначено пріоритетність сталого розвитку сектору безпеки і оборони через створення належних умов захищеності державного суверенітету, територіальної цілісності і конституційного ладу та інших життєво важливих національних інтересів від реальних і потенційних загроз воєнного і невоєнного характеру.

У цьому контексті дисертацію Сезонові О.М. цілком логічно вважати актуальною та своєчасною. Ґрунтовне дослідження здобувачем питань організації та надання освітніх послуг закладами вищої освіти зі специфічними умовами навчання з урахуванням новітніх досягнень адміністративно-правової науки певною мірою заповнює наявну прогалину і сприяє подальшому розвитку наукової думки.

Ступінь обґрунтованості положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Високий ступінь обґрунтованості й достовірності результатів дослідження забезпечено використанням низки загальнонаукових і спеціальних методів пізнання. Їхнє застосування визначає логічну побудову дисертації та дозволяє послідовно й науково обґрунтовано реалізувати мету та завдання, поставлені на початку дослідження.

Безсумнівною перевагою роботи є використання значного обсягу нормативно-правових актів, як законодавчих, так і підзаконних, загальнотеоретичних наукових праць вітчизняних і закордонних учених, розробок фахівців у галузі теорії і держави права, адміністративного, цивільного та господарського права.

Дисертант поставила перед собою досить важливу мету у з'ясуванні сутності, принципів, особливостей організації та надання освітніх послуг закладами вищої освіти зі специфічними умовами навчання, розкриття змісту застосування адміністративних процедур в освітній сфері компетентними органами виконавчої влади, а також вироблення висновків, рекомендацій і пропозицій щодо вдосконалення відповідного вітчизняного законодавства.

Аналіз змісту наукової роботи свідчить про самостійну, завершену, аргументовану, комплексну роботу і дозволяє констатувати високий науково-теоретичний та прикладний рівень проведеного дослідження. Вдала структурна побудова дисертації свідчить про науково вивірених та аргументований підхід до розв'язання поставлених завдань і досягнення мети дослідження.

Достовірність та наукова новизна одержаних результатів

Наукова новизна одержаних результатів визначається тим, що дисертація є однією із перших наукових праць, у якій комплексно розглянуто адміністративно-правові засади надання освітніх послуг закладами вищої освіти зі специфічними умовами навчання. У результаті проведеного дослідження вперше сформульовано поняття та визначено ознаки освітніх послуг, що надаються закладами вищої освіти зі специфічними умовами навчання; наведено класифікацію принципів надання освітніх послуг, що здійснюється закладами вищої освіти зі специфічними умовами навчання; визначено склад адміністративно-правового механізму надання освітніх послуг закладами вищої освіти зі специфічними умовами навчання, який утворюють нормативний, інституційний та функціональний складники; розкрито сутність взаємодії закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання із суб'єктами формування та реалізації державної освітньої політики, яка охоплює зв'язки координації, субординації та реординації; вказано спрямування реалізації

відповідних узгоджених дій, у тому числі нормотворчий, організаційний, координаційний, інформаційно-аналітичний, контрольний напрямки.

Звертає на себе увагу вагомість і широта охоплених дослідженням питань, зокрема щодо наукових підходів до розуміння адміністративно-правового статусу закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання як сукупності прав і обов'язків юридичних осіб публічного права у сфері освіти, їхніх правових гарантій, врегульованих нормами адміністративного законодавства, які окреслюють порядок і умови взаємин закладів вищої освіти із компетентними суб'єктами публічної адміністрації й корелюються залежно від конкретного переліку особливостей специфічних умов навчання; систему суб'єктів формування та реалізації державної освітньої політики, яка співдіє із закладами вищої освіти зі специфічними умовами навчання; розкриття поняття та обґрунтування особливостей здійснення адміністративних процедур організації та надання освітніх послуг установами сектору безпеки і оборони України, які охоплюють особливий порядок вчинення за конкретною формою і змістом сукупності дій суб'єктами публічної адміністрації щодо упорядкування і координації освітньої діяльності відповідних закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання для забезпечення надання освітніх послуг.

Викладене дозволяє визначити, що дисертація О. М. Сезонової має наукову новизну. Дисертантом на основі опрацьованого наукового та правового матеріалу сформульовано низку конкретних пропозицій і висновків, направлених на забезпечення підвищення ефективності адміністративно-правового регулювання надання освітніх послуг закладами вищої освіти зі специфічними умовами навчання

Наукова і практична цінність дисертації

Варто наголосити на тому, що дисертація характеризується як науковою, так і практичною значущістю. Зокрема, вагоме значення одержаних результатів у теоретичній і практичній сферах зумовлюється

тим, що сформульовані й обґрунтовані в дисертації висновки та пропозиції в сукупності становлять теорію адміністративно-правових засад організації та надання освітніх послуг закладами вищої освіти зі специфічними умовами навчання, можуть бути основою для подальшого дослідження у цій сфері, їх може бути використано для покращення діяльності всіх зацікавлених суб'єктів у сфері освіти.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що вони можуть бути використані у правотворчості, правозастосовчій діяльності та навчальному процесі. Зокрема, результати проведеного дослідження також можуть бути використані у науково-дослідній діяльності – для визначення підґрунтя наукових досліджень адміністративно-правих засад надання освітніх послуг закладами вищої освіти зі специфічними умовами навчання; правотворчій діяльності – для вдосконалення адміністративного законодавства з питань надання освітніх послуг закладами вищої освіти зі специфічними умовами навчання; правозастосовчій діяльності – для оптимізації та підвищення дієвості функціонування суб'єктів формування та реалізації державної освітньої політика; навчальному процесі – під час розроблення навчального та навчально-методичного забезпечення з дисциплін «Адміністративне право України», «Адміністративна діяльність поліції», «Публічне адміністрування».

Дисертант вичерпно розкрив тему дисертації. Стиль, у якому написано роботу, характеризується лаконічністю й обґрунтованістю при викладі думок, внутрішньою логікою. Автор досить толерантний у полеміці з іншими дослідниками. Вона виявила високу культуру при використанні цитат. Цінністю дисертації, безперечно, є її науково-теоретичний рівень та практична спрямованість. Структура і зміст роботи свідчать про цілісність дослідження. Робота завершується сформульованими висновками, пропозиціями щодо удосконалення чинного законодавства України для підвищення ефективності здійснення адміністративно-правового

регулювання організації та надання освітніх послуг закладами вищої освіти зі специфічними умовами навчання.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації

Поряд із вищезазначеним, що в цілому засвідчує позитивну оцінку дисертації Сезонової О. М., у роботі варто звернути увагу на окремих дискусійних і недостатньо аргументованих положення.

1. У дисертації запропоновано і розкрито сукупність адміністративних процедур, які здійснюються МВС України та центральними органами виконавчої влади, діяльність яких спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ України. Окремі з яких стосуються організації формування та виконання державного замовлення закладами вищої освіти зі специфічними умовами навчання на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних кадрів у системі МВС України. Водночас дисертантом не здійснено належної характеристики основних завдань цієї групи адміністративних процедур.

2. Дисертантом надається аргументація, що правоохоронні органи України фактично виявилися неготовими вчасно й ефективно впоратися з усіма проблемами, що виникали останніми роками у процесі впровадження демократичних засад професійної діяльності у сфері охорони публічного порядку та безпеки. Однією із причин такого стану речей слугує застарілість системи вищої освіти МВС України, що вимагає її суттєвого реформування, зокрема за рахунок імплементації міжнародних стандартів поліцейської діяльності та міжнародних зобов'язань з прав людини. Така позиція автора потребує пояснення та деталізації.

3. Під час аналізу питання щодо місця закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання в системі суб'єктів надання освітніх послуг здійснено їхню характеристику як юридичних осіб публічного, що керуються відповідними положеннями цивільного та господарського законодавства, яке реалізується з урахуванням правових норм у сфері

освіти. Обґрунтовується, що поряд із цим державна форма власності, особливий правовий статус і специфічні умови навчання вирізняють відповідні заклади вищої освіти у системі суб'єктів надання освітніх послуг. Виокремлено ключові ознаки закладів вищої освіти, зокрема, що організація освітньої діяльності здійснюється одночасно МОН України й органами виконавчої влади, яким підпорядковані заклади освіти. Погоджуємося з наведеним твердженням, однак ця теза не знайшла подальшого розвитку на сторінках дисертації.

4. За загальними результатами розгляду дисертації варто констатувати, що у ній бракує методологічного інструментарію стосовно формулювання окремих базових понять та категорій дослідження. Автор здебільшого спирається на власні наукові пошуки, натомість бракує методів лінгвістики та інших наук, за допомогою яких і можна наблизитися до формування уніфікованого тезаурусу понять.

Оскільки вищезазначені зауваження мають переважно дискусійний характер, свідчать про складність та різноплановість аналізованої проблеми, на загальну позитивну оцінку дисертаційного дослідження О. М. Сезонової вони не знижують його високий науковий рівень та практичне значення.

Висновок

Наукові положення, висновки та рекомендації, сформульовані у дисертації, досить повно викладені в опублікованих автором наукових статтях, тезах доповідей на науково-практичних конференціях. Автореферат дисертації відповідає її змісту та повністю відображає основні положення і результати дослідження. Дисертацію та автореферат оформлено відповідно до встановлених вимог МОН України.

Підсумовуючи все зазначене вище варто відзначити, що дисертація Сезонової Ольги Миколаївни «Адміністративно-правові засади надання освітніх послуг закладами вищої освіти зі специфічними умовами навчання» є завершеною працею, в якій отримано нові науково обґрунтовані

результати, що вирішують конкретну наукову задачу, яка має суттєве значення для науки адміністративного права, відповідає вимогам Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567, а сам автор заслуговує на присудження їй наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент:
начальник сектору
з питань пенсійного забезпечення
Головного управління Національної поліції
в Харківській області,
кандидат юридичних наук, доцент

В. В. Новіков